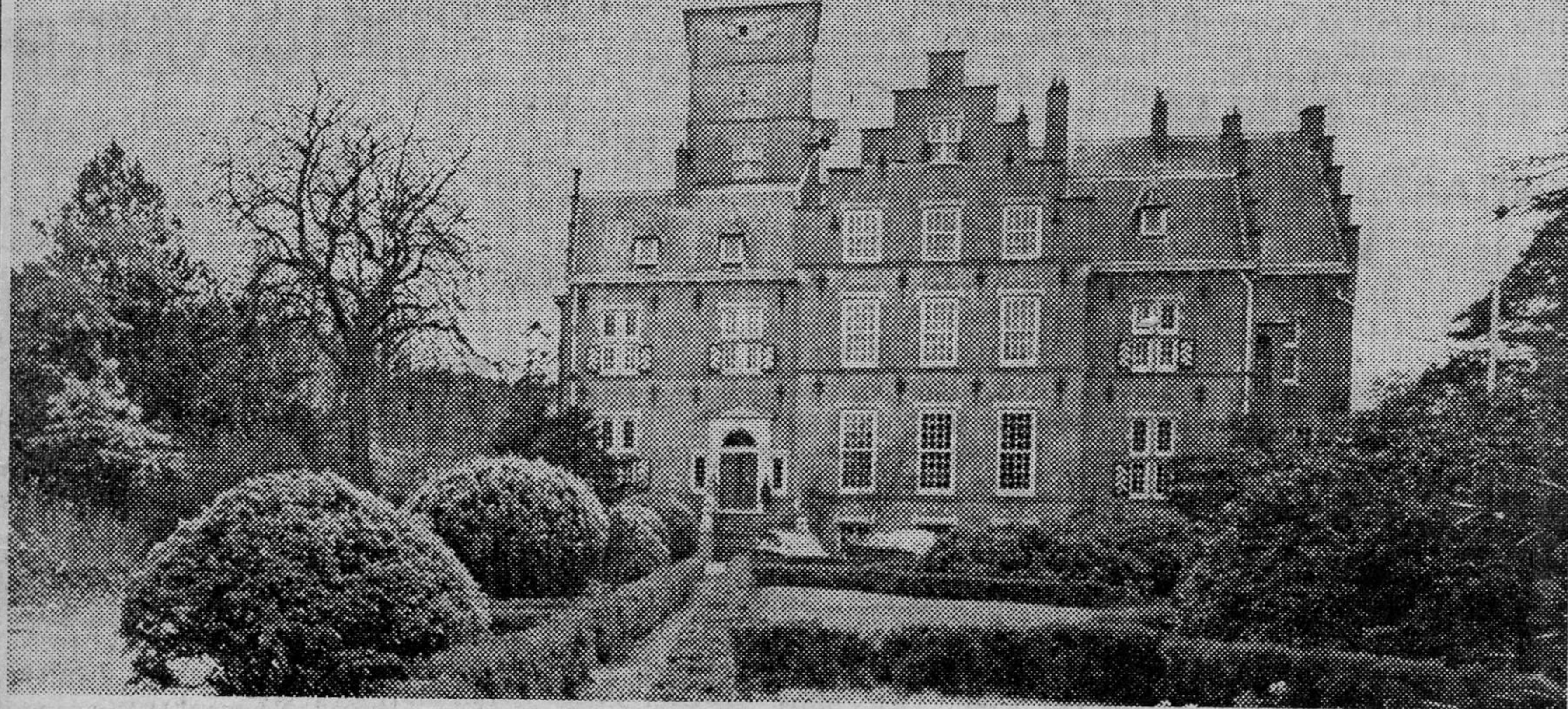

DE WITTENBURG

... een kort verleden en onzekere toekomst ...

Daar waar de Rijksstraatweg het mooist is, even achter het viaduct aan de kant van Wassenaar, staat het kasteel „De Wittenburg” in een rustgevend park. De naam kasteel mag het huis eigenlijk niet voeren want de geschiedenis gaat niet verder terug dan tot 't jaar vóór de eeuwwisseling: 1899. In dat jaar kocht jhr. Helenus Marinus Speelman, de rechtstreekse afstammeling van Cornelis Speelman (de op 3 maart 1628 geboren Gouverneur Generaal van Oost-Indië) zich een stuk land onder Wassenaar. Het was de grond waarop eens het huis de „Colffmaekerswoning” had gestaan en waarop later „Groot Hoefijzer” werd gebouwd. De geschiedenis van dit gebied is terug te voeren tot vóór 1553 en er zijn zelfs sporen gevonden van bewoning rond de eerste jaren van onze jaartelling.

Wie nu De Wittenburg bezoekt, herkent kenmerken van het gebouw van de Koninklijke Petroleum, van de Duin en Kruitberg in Driehuis velzen en van het academisch Ziekenhuis in Groningen. Verwonderlijk is dit niet want al deze gebouwen zijn van dezelfde architect: J. J. v. Nieuwkerken. Terwijl aan De Wittenburg ook nog zijn beide zoons hebben meegebouwd. De opdrachtgever wilde dat in z'n woning ook elementen te herkennen zouden zijn van 't kasteel Zuylenstein waar jhr. Speelman, barones Sloet van Oldruitenborgh en hun drie dochtertjes enkele jaren hadden gewoond. Later verhuisden zij naar Den Haag en tijdens de bouw van het „kasteel” woonden zij in het huis Oud Clingenlael, dat even voor het Dierenpark rechts van de Rijksstraatweg ligt.

Voorjaar 1899 werd met de bouw begonnen. Aannemer werd H. Mulder uit Terwolde en opzichter was ene Muns. Bij de eerste steenlegging werden 'n op perkament geschreven oorkonde met bestek en bouwtekeningen en alle in omloop zijnde munten in een in lood afgesloten koker ingemetseld onder de toren. De bouw ging niet zonder moeilijkheden. Zo moest de toren, die in afwijking van het bestek, één verdieping te laag werd opgemetseld, op advies van de beroemde kasteelkundige Victor de Stuers, met één verdieping worden verhoogd zodat de kap moest worden losgehakt en voorzichtig worden opgevijseld. ... De voorvader,

Cornelis Speelman, werd in een sluitstuk van één van de toegangsdeuren vereeuwigd en een compagniestafel houdt nog altijd de herinnering aan hem levend. Buitenlandse reizen gaven het echtpaar Speelman inspiratie voor hun levenswerk. Zo werd één van de schoorstenen gemaakt naar een model uit het beroemde kasteel Chambord. In 1901 was het huis klaar, voorzien van elektrisch licht, een eigen waterleiding en omgeven door een weergaloze tuin, ontworpen door Copijn. Op 30 maart 1909 kwam jhr. Speelman op tragische wijze om het leven en De Wittenburg raakte in vergetelheid.

Helaas waren het de oorlogsjaren die ons weer aan het bestaan van dit huis herinnerden. Hoge Duitse officieren hadden in het huis hun intrek genomen en zorgden ervoor dat het „England Spiel” tot in onze dagen een wrange bijmaak heeft gehouden. Engelse piloten en Nederlanders die, toen zij probeerden uit te wijken naar Engeland werden opgepakt, werden met hun bezittingen opgeborgen op De Wittenburg. Het waren echter niet alleen de Duitsers die het huis volkomen uitwoonden, ook de Canadezen lieten zich niet onbetuigd. Toen in juli 1947 het gebouw werd verhuurd aan mevrouw Termos, die hier een pension wilde exploiteren, had zij de grootste moeite nog één niet-gebroken ruit te vinden!

Tot haar gasten behoorde ook Erwin Dolder, de voormalige hofcouturier van Eva Duarte Peron, die hier in het voorjaar van 1948 in opdracht van de Amsterdamse firma Albert Lecoq, de japon vervaardigde die koningin Juliana bij haar inhuldiging zou gaan dragen. Na enkele jaren van onderhandelen en afwijzen werd ten slotte de verkoop van De Witten-

burg door de Wassenaarse Gemeenteraad goedgekeurd. Op 8 oktober 1962 werd de koopakte gepasseerd voor de Amsterdamse notaris de Baar. Koper werd de heer L. F. W. Sträter die het gebouw thans verhuurt aan de Club of the Royal Netherlands.

De lasten van exploitatie en instandhouding worden echter steeds hoger, waarop — zoals onlangs bericht — de toekomst van De Wittenburg onzeker dreigt te worden. ...

E. Janson